

“ไม่ทอดย...”

ที่จะต่อสู้กับธาลัสซีเมีย ”

ศาสตราจารย์เกียรติคุณพลโทหญิง ทิพย์ ศรีไพศาล

ผู้ป่วยหญิง อายุ 19 ปี ได้รับการวินิจฉัยเป็น homozygous β -thalassemia เมื่ออายุ 2 ปี ผู้ป่วยต้องได้รับเลือดเป็นประจำทุก 3-4 สัปดาห์ ร่วมกับรับประทานยา folic acid และได้รับยาขับเหล็ก (desferioxamine) เป็นประจำ ผลการตรวจ HLA (Human Lymphocyte Antigen = ลักษณะพันธุกรรมของเลือด) ของบิดามารดา และน้องสาวไม่เหมือนผู้ป่วย จึงไม่สามารถนำเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือดมาปลูกถ่ายให้กับผู้ป่วยได้ ผู้ป่วยมีน้องชาย เมื่อผู้ป่วย อายุ 9 ปี ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็น heterozygous β -thalassemia ผลการตรวจ HLA เข้ากันได้กับผู้ป่วย แต่น้องชายยังเล็กมาก มีน้ำหนักตัวน้อย (จึงมีปริมาณของเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือดน้อย) จึงไม่สามารถทำการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือดให้กับผู้ป่วยได้ ผู้ป่วยต้องได้รับเลือดเพิ่มขึ้น เพราะซีดมาก ไม่เจริญเติบโตเท่าเด็กในวัยเดียวกัน มีตับม้ามโตขึ้นมาก ต้องได้รับยาขับเหล็กเป็นประจำ ผู้ป่วยรู้สึกทุข์ทรมานเป็นอย่างมาก ท้อแท้ ที่ต้องมารับเลือดบ่อยๆและต้องฉีดยาขับเหล็กเกือบทุกวันทำให้บิดามารดาที่มีความกังวลและมีความทุข์ทรมานมากเช่นกัน เมื่อผู้ป่วยอายุ 10 ปี จึงได้รับการตัดม้าม เพราะม้ามโต ต้องได้รับเลือดเพิ่มขึ้น ร่วมกับมีอาการปวดท้องและอึดอัดแน่นท้อง เนื่องจากไม่สามารถทำการรักษาด้วยการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือดของน้องชาย...ซึ่งยังเล็กมาก (น้ำหนักตัวน้อย) ให้กับผู้ป่วยได้...ด้วยความมุ่งมั่นและมานะพยายาม คุณพ่อคุณแม่ของผู้ป่วย...ได้สืบค้นหาหนทางที่จะช่วยให้ผู้ป่วยหายขาดจากโรคอันทุข์ทรมานนี้...จนในที่สุดได้ติดต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่อิตาลี...ซึ่งมีประสบการณ์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยธาลัสซีเมียด้วยการปลูกถ่ายไขกระดูกให้หายขาดจากโรคนี้นับเป็นจำนวนมาก ผู้ป่วยและครอบครัว (บิดามารดาและน้องชาย ที่มี HLA เข้ากันได้กับผู้ป่วย) จึงได้เดินทางไปรับการรักษาด้วยการปลูกถ่ายไขกระดูกที่ประเทศอิตาลี...เมื่อผู้ป่วยอายุ 11 ปี ด้วยความทุ่มเท...อย่างรวมแรงรวมใจของคุณพ่อคุณแม่และความร่วมมือของผู้ป่วยและน้องชายในที่สุดผู้ป่วยได้รับการรักษาด้วยการปลูกถ่ายเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือดจากไขกระดูกของน้องชายจนประสบความสำเร็จอย่างปลอดภัย ปัจจุบันผู้ป่วยอายุ 19 ปี มีสุขภาพแข็งแรง และเตรียมตัวเพื่อเข้าศึกษาสาขาแพทยศาสตร์ โดยมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นกุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาโลหิตวิทยาในอนาคต...

บทสัมภาษณ์ ปวัน

แพทย์ เมื่อให้ปวันมองย้อนไปเมื่อตอนเล็กที่สุด

ปวันจำภาพอะไรเป็นความจำครั้งแรก

ปวัน เมื่อตอนอายุ 2-3 ขวบ ไม่สบายจะทำอะไรก็ต้องระวังตัวเอง

จะเล่นกับน้องก็ต้องระวัง รู้สึกกลัวและทรมานมากจะร้องไห้บ่อย เพราะว่าตอนกลางคืนต้องฉีดยาขับเหล็กเกือบทุกวัน และทุกอาทิตย์จะต้องไปหาหมอเป็นประจำ

แพทย์ ตอนนั้นมีความรู้สึกหรือไม่ว่าตัวเองป่วย หรือมีความรู้สึกใหม่กว่าผู้ใหญ่รังแกเรา

ปวัน ไม่ค่ะ รู้ว่าแพทย์ พยาบาลทำตามหน้าที่ และคอยดูแลหนู

แพทย์ ตอนนั้นในลักษณะที่เป็นอย่างนี้หนูได้ไปโรงเรียนหรือเปล่า

ปวัน ตอนเด็กๆ ไป แต่พอโตขึ้นก็เริ่มหยุดเรียนบ่อยขึ้น เพราะเวลาไปโรงเรียนขึ้นบันไดก็จะเหนื่อย หรือยกกระเป๋าหนูจะยกไม่ค่อยไหว

แพทย์ ตอนนั้นหนูสังเกตหรือเปล่าว่าคนรอบข้างทั้งคุณพ่อคุณแม่ คุณย่า คุณยาย ท่านเป็นอย่างไรกันบ้าง กิริยาของท่านเป็นอย่างไรตอนที่เห็นหนูป่วย

ปวัน พวกเขาจะคอยถามว่าหนูเป็นอย่างไร เวลาหนูร้องไห้ เขาก็จะคอยดู จะคอยถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง อายาร้องไห้ เดี่ยวก็หาย และคอยให้กำลังใจ

แพทย์ พวกเขาตามใจหนูไหม

ปวัน ก็มีบ้างแต่ไม่มาก เขาจะให้หนูใช้ชีวิตให้เป็นปกติที่สุด แต่บางอย่างหนูก็ทำอะไรมากกว่าน้องๆ เช่น ถ้าไม่อยากทำอะไร ไม่อยากทานอะไร คุณพ่อคุณแม่ก็จะไม่บังคับเหมือนน้องๆ ส่วนเรื่องอื่นๆ ก็จะเหมือนกัน

แพทย์ ในเวลาที่ผ่านมาเมื่อไรบ้างที่หมอรักขามาแล้วหนูไม่ชอบ

ปวัน หนูไม่ชอบตอนกลางคืนตอนที่ฉีดยาขับเหล็กเพราะเวลาที่ฉีดด้านไหนก็ต้องนอนอีกด้านหนึ่งตลอดตอนมารับการให้เลือดบ่อยๆ หนูไม่ชอบ เพราะว่าทุกครั้งที่มาฉีดยาแทงเส้น เส้นเลือดจะเขียว กลับบ้านก็ต้องนอนระวัง

แพทย์ เวลานั้นตอนกลางคืน เคยฝันร้าย แล้วตื่นตกใจกลัวหรือไม่

ปวัน ไม่เคย

แพทย์ พอถึงเวลาจะมารับการให้เลือดหนูคิดอย่างไร

ปวัน ไม่อยากมา

แพทย์ ถ้าหนูมีฤทธิ์ หรือมีอำนาจ หรือเสกอะไรได้บางอย่าง หนูจะทำอะไร

ปวัน หนูอยากให้หนูหายเร็วๆ อยากนอนหลับพักผ่อนตื่นขึ้นมาแล้ว หนูหาย จะคอยให้กำลังใจตัวเอง

แพทย์ แล้วมีทางไหนอีกที่อยากหายเร็วๆ

ปวัน คอยกับคุณพ่อคุณแม่ แล้วให้เขาช่วยบอกวิธี แนะนำว่าควรคิดอย่างไร ควรทำอย่างไร

แพทย์ ท่านบอกหนูอย่างไร ให้คิดอย่างไร

ปวัน คุณพ่อคุณแม่จะคอยบอกหนูอยู่ตลอดเวลาว่าวันหนึ่งหนูจะต้องหายได้ ถ้าหนูช่วยตัวเอง เขาก็จะช่วยหนูหาวิธีที่ทำให้หนูหายได้

แพทย์ แล้วหนูหาวิธีอย่างไร

ปวัน หนูก็พยายามทำทุกอย่างให้เหมือนคนปกติ ไม่ได้นั่งอยู่เฉยๆ ถ้าเห็นน้องเล่น หนูก็ไปเล่นด้วย อยากเรียนเหมือนกับคนทุกคน ไม่ใช่ไม่อยากเรียน แต่บางทีก็ไปไม่ไหว

แพทย์ แล้วทำงานช่วยเหลือตัวเองอย่างไร คุณแม่ให้งานทำใหม่เหมือนอย่างเด็กคนอื่น เท่าที่เราทำได้ ทานสอนหนูหรือเปล่าที่จะให้ช่วยตัวเอง

ปวัน หนูก็ทำเหมือนเด็กคนอื่นปกติ ยกเว้นเวลาฉี่ดยาและเวลาที่จะต้องไปรับการให้เลือด

แพทย์ หนูเคยโทษตัวเองบ้างไหม หรือคิดว่าทำไมต้องเป็นเรา ทำไมต้องเป็นหนู

ปวัน เคย

แพทย์ แล้วเคยเสียใจ หรือโกรธไหม

ปวัน เสียใจ ร้องไห้ โม่โทษตัวเอง

แพทย์ เคยทำร้ายตัวเองไหม เคยไหมที่คิดว่าไม่อยากจะอยู่

ปวัน ไม่เคย แต่ก็เสียใจ

แพทย์ หนูว่าเป็นความผิดของใคร

ปวัน โทษใครไม่ได้

แพทย์ หนูมาทราบว่าเป็นโรคธาลัสซีเมีย ตอนอายุเท่าไร

ปวัน ตั้งแต่อายุ 2 ขวบ คุณพ่อคุณแม่บอก

แพทย์ ตอนนั้นหนูคิดไหมว่ามันคืออะไร

ปวัน ไม่ค่อยเข้าใจ แต่พอโตขึ้นก็เริ่มเข้าใจ สนใจและหาความรู้ให้ตัวเอง ทั้งอ่านหนังสือและคุณพ่อคุณแม่บอก

แพทย์ หนูก็พอทราบแล้วว่าเป็นโรคอะไรแล้วมันทำให้หนูคิดอะไรแตกต่างไปไหม

ปวัน ถ้าเป็นตอนเด็กๆ ไม่เข้าใจ แต่พอโตขึ้นก็รู้ว่ามันเป็นอย่างนี้

แพทย์ แล้วถึงเวลาที่หนูต้องผ่าตัดหนูรู้สึกอย่างไร

ปวัน ตอนนั้นรู้สึกกลัวมาก เพราะเป็นการผ่าตัดม้ามต้องเอาม้ามออกตอนที่ผ่าตัดก็กลัวเหมือนกัน

แพทย์ แล้วหนูผ่านการผ่าตัดด้วยดีนั้นมาได้อย่างไร

ปวัน คุณพ่อคุณแม่ รวมทั้งน้องๆ คอยให้กำลังใจตลอด ทำให้หนูไม่รู้สึกแตกต่างจากคนอื่น

แพทย์ หนูคิดว่าอะไรที่สอนเราให้เผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ไปได้ด้วยดี

ปวัน ทุกวันหนูจะไหวพระขอพรให้ท่านช่วย แล้วท่านก็ได้ช่วยให้หนูหาย

แพทย์ แสดงว่าที่ผ่านมา ปวันมีจิตใจที่เข้มแข็งตลอดตามีช่วงที่รู้สึกท้อแท้ ผิดหวัง ห่อเหี่ยว บ้างไหม มันเกิดขึ้นเพราะอะไร

ปวัน มีครั้งหนึ่งที่ช่วงนั้นม้ามโตมาก ทำอะไรก็ไม่ได้ จะเหนื่อยเพราะม้ามโตมาก กินข้าวก็ไม่ได้ เห็นน้องเล่นก็อยากเล่นด้วย แต่เล่นไม่ได้ ก็จะโกรธ โม่โทษ แล้วร้องไห้ ส่งสารตัวเอง แต่ก็

หายโดยที่มีคุณแม่คอยปลอบ

แพทย์ ในเวลาที่ไปโรงเรียน คุณครู หรือเพื่อน เคยเป็นอย่างไรกันบ้าง

ปวัน หนูเรียนโรงเรียนคริสเตียน คุณครูและเพื่อนก็ทราบว่าหนูเป็นอะไร จะเล่นกีฬาที่เล่นไม่ได้ เพราะเคยเล่นแล้วแขนหัก

แพทย์ แต่หนูอาจแข่งขันด้านอื่น เช่น ด้านการเรียน หรือการฝีมือ หนูอยากแข่งขันด้านนั้นไหม

ปวัน หนูเรียนไม่ได้เพราะหนูได้เกรดต่ำ ช่วงนี้จะหยุดเรียนบ่อยจะได้เกรดไม่ดี รู้สึกไม่ดีกว่าทำไมหนูเรียนไม่ได้เหมือนเพื่อนๆ ทั้งๆ ที่คิดว่าตัวเองน่าจะเรียนได้ แต่เรียนไม่ไหวจริงๆ จากร่างกาย

แพทย์ แต่พอหนูแข็งแรงขึ้น หนูก็ไปเรียนโดยไม่ย่อท้อ หนูเป็นที่รักของเพื่อนๆ หรือไม่

ปวัน ใช่

แพทย์ แล้วหนูหายตอนอายุเท่าไร

ปวัน หนูหายตอนอายุ 11 ปี ได้รับการปลูกถ่ายไขกระดูกตอนอายุ 11 ปี

แพทย์ ช่วยเล่าประสบการณ์เรื่องการปลูกถ่ายไขกระดูกให้ฟังหน่อย

ปวัน ตอนที่ไปวันแรกคิดว่าจะไปผ่าตัดแล้วกลับบ้านแต่พอไปที่นั้นก็ได้ยินประสบการณ์ของคนอื่นที่นั่น บางคนก็สูญเสียลูกก็ทำให้ยิ่งกลัวมากขึ้น แต่ก็มีความสุข คุณพ่อ คุณแม่ คุณยาย คุณน้า ทำให้หนูมีความสุขมาก

แพทย์ หนูมีน้องชายที่ให้เซลล์เม็ดเลือดกับหนู ตอนนั้นหนูเข้าใจหรือยัง ตอนนั้นน้องอายุเท่าไร

ปวัน ตอนนั้นน้องอายุ 3 ขวบ ตอนนั้นหนูไม่รู้อะไรเลย รู้แต่ว่ามันเป็นการผ่าตัดปลูกถ่ายไขกระดูก ก็ต้องขอบคุณน้องแล้วน้องก็ภูมิใจที่ช่วยหนู

แพทย์ ในกรณีที่เป็นพี่น้องกัน ความสัมพันธ์เป็นอย่างไรทะเลาะกันไหม

ปวัน ก็มีบ้างแต่จะสนิทกันทั้ง 3 คน เวลาทะเลาะกันคุณแม่พ่อก็ให้เคลียร์กันเอง จะได้เข้าใจกัน เพราะเป็นพี่น้องกัน

แพทย์ ในขณะนี้หนูคิดว่าหนูอยากเป็นอะไรในวันข้างหน้า

ปวัน หนูอยากเป็นหมอ เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือคนอื่นบ้าง

แพทย์ แล้วหนูมีอะไรที่ประทับใจในส่วนดีของการรักษา

ปวัน ที่ผ่านมามีได้เห็นคุณหมอมือที่ดูแลหนูชาติกับหนูมาตลอด แล้วต่อไปหนูก็จะช่วยเหลือคนอื่นให้หายอย่างที่หนูหาย

แพทย์ ในการที่เราเจ็บป่วยหนักหลายๆ ครั้ง เป็นเวลานาน หนูอยากบอกอะไรกับเด็กๆ หรือคุณแม่พ่อกัน จะให้ขอคิดอย่างไร

ปวัน อยากให้คุณพ่อ คุณแม่ เขาให้กำลังใจลูกเขาบ่อยๆ ทุกๆ ครั้งที่รู้สึกท้อ คุณพ่อคุณแม่ต้องอยู่เป็นที่พึ่งได้ และบอกเขาวลั้วกันว่าเราต้องหาย

แพทย์ ในการที่หนูมีชีวิตไม่แตกต่างจากคนอื่นทำให้หนูมีความสุข

ลึกกว่า หนูเป็นคนปกติในแง่ไหน ประสบการณ์ การอยู่
โรงพยาบาล อยากให้บอกในแง่จะมีอะไรดี - ไม่ดี , ชอบ -
ไม่ชอบ ตามที่หนูได้ประสบมา ไม่ว่าจะเป็นท่าทีของแพทย์
หรือพยาบาล หนูอยากให้มีการเปลี่ยนแปลงให้มีการช่วยเหลือ
มากขึ้นไหม

ปวัน เท่าที่หนูประสบมามีแต่ความชื่นใจ ถ้าเป็นหมอก็จะต้องคุย
ให้เข้าใจทุกอย่าง ว่า เป็นโรคอะไร รักษาอย่างไร จะต้องบอก
คนไข้ให้ใคร ซึ่งสิ่งเหล่านี้หนูได้รับมาโดยตลอด และไม่ได้บอก
ครั้งเดียว คุณหมอจะต้องบอกเป็นระยะๆ ให้เราเข้าไปเรื่อยๆ
แพทย์ วันนี้ต้องขอขอบคุณ ปวัน ที่ทำให้เราได้เห็นภาพของผู้ป่วย
ในอดีต ที่ได้เต็มตัวสามารถยืนหยัดต่อสู้กับโรคได้อย่าง
เข้มแข็ง

● **ความสำเร็จในการรักษาผู้ป่วยรายนี้เกิดจาก**

1. ครอบครัวนี้เป็นตัวอย่างของผู้ป่วยธาลัสซีเมีย ชนิดรุนแรงมาก
ที่ทำให้เกิดผลกระทบทั้งกาย...ใจต่อผู้ป่วย บิดามารดา...น้องๆ คุณย่า
คุณยายและสมาชิกในครอบครัวทุกคน แต่สมาชิกในครอบครัว
ทุกคนได้ใจกำลังใจ...ร่วมแรงร่วมใจทุ่มเทเวลา...ให้ความเห็นอกเห็นใจ...
มีความเอื้ออาทร ร่วมมือกันทุกวิถีทางที่จะร่วมมือกับแพทย์ผู้รักษา
โดยมุ่งหวังให้ผู้ผู้ป่วยมีสุขภาพกายและใจที่เข้มแข็งเพื่อต่อสู้กับโรคร้ายนี้
  2. บิดามารดาไม่สิ้นหวัง...จึงไม่ละความพยายามที่จะสืบค้นหา
หนทางที่จะช่วยให้ผู้ป่วยหายขาดจากโรคอันทุกข์ทรมานนี้...และในที่สุดก็
ประสบความสำเร็จ
  3. ผู้ป่วยมีกำลังใจที่เด็ดเดี่ยว...เข้มแข็ง...ที่จะให้ความร่วมมือ
ในการรักษาอย่างไม่ทอดทิ้งซึ่งมีความเจ็บปวดและทุกข์ทรมานจากการ
รักษาอย่างมาก
  4. แพทย์และทีมงาน...ต้องมีปณิธานอย่างแรงกล้าที่จะต้องช่วยกัน
รักษาผู้ป่วยและครอบครัวให้มีสุขภาพกาย...ใจที่ดีที่สุด เพื่อให้ผู้
ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสร้างขวัญ...กำลังใจต่อผู้ป่วยและครอบครัว
อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งอยู่เคียงข้างผู้ป่วยและครอบครัวไม่ว่าจะมี
อุปสรรคหรือปัญหาใดๆ ขอแสดงความชื่นชมและยินดีอย่างยิ่ง...
กับปวันและครอบครัว...ในความกล้าหาญ...เด็ดเดี่ยว...เข้มแข็ง...ไม่ทอดทิ้ง...
ที่จะต่อสู้กับธาลัสซีเมีย...และในที่สุดสามารถพิชิตโรคนี้นจนหายขาดได้
- ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิง วันฉวีพยอม
บุญประกอบ ที่กรุณาสัมภาษณ์ปวัน ณ โอกาสนี้

เว็บไซต์ซีเมีย

เว็บมาสเตอร์.

สวัสดีครับ สมาชิกชมรมฯที่ทีมงานเว็บมาสเตอร์ขอเปิดตัวเว็บไซต์
ของมูลนิธิโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทย โดยขอเล่าที่มา
ที่ไปและวัตถุประสงค์ของการจัดทำขึ้นดังนี้

จดทะเบียนชื่อ www.thalassemia.or.th เมื่อวันที่ 11 มีนาคม
2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคโลหิตจางธาลัส-
ซีเมีย เป็นสื่อกลางประสานงานและส่งข่าวสารระหว่างมูลนิธิโรคโลหิต
จางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทย ชมรมฯ และเพื่อนฯสมาชิก ภายในเว็บ
ประกอบด้วยข้อมูลของมูลนิธิฯ เนื้อหาทางวิชาการ งานวิจัย คำถาม
คำตอบปัญหา ตารางการประชุมวิชาการ กิจกรรมของชมรมฯ จุลสาร
ฉบับ **online** โดยสมาชิกสามารถเปิดอ่านได้ทางอินเทอร์เน็ตหรือ
สามารถ **download** มาได้ นอกจากนี้ได้รวบรวม links ของเว็บไซต์-
ซีเมียที่สำคัญทั่วโลก ให้เพื่อนฯ สมาชิก ได้รู้จักและหาความรู้เพิ่มเติม
สุดท้ายนี้ขอขอบคุณมูลนิธิโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทย
ที่อนุญาตให้จัดทำเว็บ ธาลัสซีเมียขึ้น และขอขอบคุณบริษัท
โนวาร์ตีส (ประเทศไทย) จำกัด ที่สนับสนุนการจัดทำ ขอเชิญชวน
เพื่อนฯ สมาชิกฯ เข้าเว็บบอร์ดที่ www.thalassemia.or.th
และส่งจดหมายติชมหรือส่งข้อมูลเพื่อลงในจุลสารฉบับต่อไปได้ที่
webmaster@thalassemia.or.th

